حمایت‌های بیمه‌ای از درمان ناباروری؛ گامی استوار در مسیر جوانی جمعیت

ناباروری یکی از چالش‌های جدی پیش روی سلامت خانواده‌ها و یکی از موانع مهم تحقق سیاست‌های جوانی جمعیت در کشور است. هزینه‌های سنگین و طولانی بودن مسیر درمان، بسیاری از زوج‌ها را از داشتن فرزند بازمی‌دارد و این‌جاست که حمایت‌های بیمه‌ای نقشی کلیدی ایفا می‌کند.

ماده ۴۳ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، چشم انداز روشنی را برای پوشش کامل هزینه‌های تشخیص و درمان ناباروری ترسیم کرده و دستگاه‌های متولی را مکلف به اجرای آن کرده است.

در سال‌های اخیر، گام‌های عملی مهمی در این مسیر برداشته شده است. سازمان‌های بیمه گر پایه، به ویژه بیمه سلامت، با افزایش چشمگیر پوشش خود، بخش اعظم هزینه‌های درمان را تقبل کرده‌اند. بر اساس آخرین گزارش‌ها، پوشش بیمه‌ای هزینه‌های درمان ناباروری در مجموع به بیش از ۹۰ درصد رسیده است. این حمایت در مراکز مختلف به گونه‌ای تعیین شده که در بخش دولتی تا ۹۰ درصد تعرفه‌ها و در مراکز خصوصی نیز تا ۷۰ درصد هزینه‌ها را شامل می‌شود.

با این حال، تحقق کامل هدف قانون، نیازمند گذر از موانعی است که همچنان بر سر راه زوج ها و نظام سلامت وجود دارد. نخستین و مهمترین چالش، هزینه‌های جانبی درمان است. با وجود پوشش بالای بیمه‌ای، بسیاری از داروهای خاص، آزمایش‌های تخصصی و تجهیزات پزشکی خارج از تعرفه‌های مصوب قرار دارند و بخش بزرگی از هزینه‌ها را تشکیل می‌دهند.

دومین چالش، فقدان اعتبارات کافی و تخصیص به موقع منابع است. مرکز پژوهش‌های مجلس در ارزیابی خود از کارنامه این حوزه، به صراحت به نبود پوشش بیمه‌ای کافی و عدم پیش بینی اعتبارات لازم برای اجرای قوانین اشاره کرده است. این مسئله، گاه به شکل مطالبات معوق مراکز درمانی از سوی سازمان‌های بیمه‌گر بروز می‌کند. هرچند در سال‌های اخیر، بخش عمده‌ای از این مطالبات پرداخت شده، اما تداوم این روند، نیازمند تخصیص پایدار و کافی در بودجه‌های سالانه کشور است.

سومین چالش، مسائل ساختاری و اجرایی مانند پراکندگی اطلاعات مراکز، جزیره‌ای بودن سامانه‌ها، تعرفه‌گذاری نامناسب و توزیع ناعادلانه نیروهای متخصص و فلوشیپ‌های ناباروری در سطح کشور است. این موانع، دسترسی عادلانه به خدمات درمانی را با مشکل مواجه کرده و بخشی از زوج‌ها را به سمت مراکز خصوصی پر هزینه سوق می‌دهد.

برای تبدیل این گام‌های استوار به حرکتی پایدار و موثر، پیشنهادهایی قابل طرح است:

۱. بازنگری در تعرفه خدمات پاراکلینیکی و دارویی و شمول پوشش کامل‌تر برای آنها، تا هزینه‌های جانبی به حداقل برسد.

۲. تخصیص اعتبارات کافی و به هنگام به سازمان‌های بیمه‌گر و شفاف سازی منابع مالی این حوزه در قوانین بودجه، برای جلوگیری از ایجاد بدهی‌های معوق.

۳ . یکپارچه سازی سامانه‌ها و ثبت اطلاعات درمان ناباروری برای تسهیل فرآیندهای بیمه‌ای و نظارت دقیق‌تر بر عملکرد مراکز.

۴ . بازنگری در تعرفه‌های خدمات درمان ناباروری با لحاظ کردن هزینه‌های واقعی و افزایش انگیزه برای متخصصان و مراکز درمانی.

در نهایت، حمایت‌های بیمه‌ای از درمان ناباروری، یکی از موثرترین ابزارهای سیاستی برای تحقق جوانی جمعیت است. این حمایت‌ها اگر با تامین منابع پایدار، اصلاح ساختار هزینه‌ها و رفع موانع اجرایی همراه شود، می‌تواند آرزوی فرزندآوری را برای هزاران خانواده به واقعیت تبدیل کرده و نقشی سرنوشت ساز در آینده جمعیتی ایران ایفا کند.